

Broj: 01-200/23-3
Podgorica, 28.12.2023. godine
MB

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore, u skladu sa odredbom člana 41 Zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Službeni list CG" br. 42/2011, 32/2014 i 21/17) i člana 41 Pravila o radu Zaštitnika/ce ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Službeni list CG", br. 53/14), nakon sprovedenog ispitnog postupka po pritužbi XX, daje

MIŠLJENJE

I Uvod

1. Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore kao Nacionalni mehanizam za prevenciju torture (NPM) je, dana 2.3.2023. godine, u skladu sa članom 25 i 25c Zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore¹, obavio redovni obilazak Regionalnog centra bezbjednosti Jug- Odjeljenja bezbjednosti Bar, i tom prilikom zatekao jedno lice u pritvorskim prostorijama OB Bar.

Predstavnici institucije Zaštitnika/ce su obavili povjerljiv razgovor sa pomenutim licem, koji je u skladu sa članom 30 stav 5 Zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda, podnio pritužbu na rad službenika Odjeljenja bezbjednosti Bar, u bitnom navodeći: da su uslovi u prostorijama za zadržavanje u OB Bar u kojima je boravio kao zadržano lice nehygijenski; da su madraci i čebad prljavi; da nema dostupnost tekuće vode; da je prostorija u kojoj boravi prljava i da su razbacani ostaci ispušenih cigareta po istoj; da nije mogao da ostvari pravo na zdravstvenu zaštitu te da su neposredno prije ulaska predstavnika Zaštitnika u prostorije za zadržavanje tokom obilaska Odjeljenja bezbjednosti, službenici zategli čebad, pokupili opuške i na stočić postavili informativne brošure.

II Postupanje Zaštitnika

2. Zaštitnik je formirao predmet po ovoj pritužbi, i pokrenuo ispitni postupak. Prilikom ovog obilaska Zaštitnika kao Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture Odjeljenja bezbjednosti Bar, predstavnici Zaštitnika su konstatovali da su u momentu obilaska prostorija za zadržavanje čebad na krevetima bila zategnuta, da je vidljivo bilo da su čebad i dušeci bili prljavi, da su se na stočiću nalazile tri informativne brošure kao da česma za vodu nije funkcionisala te da nije zatečeno smeće odnosno opušci u prostoriji.

2.1. Radi sprovođenja ispitnog postupka, u skladu sa odredbama člana 35 stav 2 i člana 36 Zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Zaštitnik je aktom br. 01- 200/23-1 od 14.3.2023. godine, zatražio izjašnjenje od strane Odjeljenja bezbjednosti Bar kao i dostavljanje dokumentacije koja se odnosi na podnosioca pritužbe.

2.2. Odjeljenje bezbjednosti Bar je aktom br. 074/23-2396/2 od 24.3.2023. godine, koji je primljen u Instituciju Zaštitnika 3.4.2023. godine, dostavio izjašnjenje, u kojem se, u bitnom, navodi da su, razmatrajući sve navode podnešene pritužbe, kao i sve relevantne činjenice vezane za konkretan slučaj, mišljenja da su policijski službenici OB Bar postupali u skladu sa zakonom, i prilikom vršenja policijskih poslova nijesu povrijedili nijedno Ustavom ni zakonom zagarantovano pravo građana; da

¹ ("Službeni list Crne Gore", br. 042/11 od 15.08.2011, 032/14 od 30.07.2014, 021/17 od 31.03.2017)

ocjenjuju podnietu pritužbu na rad policijskih službenika OB Bar neosnovanom; da je dana 2. marta 2023. godine, neposredno pred obilazak tima Zaštitnika kao NPM-a, zadržano lice XX izveden iz prostorija, kako bi bio sproveden u Osnovni sud u Baru; da je higijenu u pritvorskim prostorijama održavaju higijeničarke, koje svakog jutra izvrše čišćenje prostorija; da do sada nijesu imali pritužbi koje se odnose na higijenu; da su, zbog površine prostora i nemogućnosti održavanja prirodne ventilacije, zahtjevom od nadležne službe tražili pojačavanje vještačke ventilacije te da još uvijek čekaju postupanje po zahtjevu.

Takođe je navedeno: da je imenovani saopštio da nije imao pristup tekućoj, a da su u obje prostorije instalirane funkcionalne česme, koje su ispravne i koje je mogao da koristi; da je isti tokom boravka tražio medicinsku pomoć, koja mu je i pružena; da je neposredno prije ulaska tima Zaštitnika kao NPM-a u prostorije za zadržavanje, lice izvedeno iz prostorije te da je shodno tome službenik ušao da pregleda prostoriju, funkcionalnost česme, da zetegne prekrivač i brošure koje je zadržano lice razbacalo i posloži ih na sto.

Uz izjašnjenje je dostavljen i Zapisnik o obezbjeđenju lica lišenog slobode, sa ostatkom dosijea za podnosioca pritužbe.

III Utvrđene činjenice

3. Na osnovu razgovora sa podnosiocem pritužbe, obilaska prostorije za zadržavanje u kojoj je boravio isti, dostavljenog izjašnjenja OB Bar kao i uvidom u dostavljenu dokumentaciju, utvrđeno je:

- da je podnosilac pritužbe lišen slobode 28.2.2023. godine, u 21:00 časova u OB Bar;
- da je o lišenju slobode sačinjena službena zabilješka br. 84/3-1-215/23-3/704 od 28. februara 2023. godine, koji potpisuju dva policijska službenika (PS);
- da je podnosiocu pritužbe Rješenjem Osnovnog državnog tužilaštva u Baru, KT br. 52/23 od 1. marta 2023. godine, određeno zadržavanje u trajanju od 72 časa, koje vrijeme se ima računati od 28.2.2023. godine u 21:00 časova;
- da je podnosiocu pritužbe bio postavljen branilac po službenoj dužnosti;
- da je lice predato dežurnoj službi OB Bar 28.2.2023. godine, u 21:00 časova;
- da je u Zapisniku o obezbjeđenju lica lišenog slobode/zadržanog lica (LLS/ZL), u polju br. 2 između ostalog konstatovano koji PS je predao, a koji PS je preuzeo lice u dežurnu službu;
- da je u polju br. 2 Zapisnika o obezbjeđenju LLS/ZL, konstatovano da je dana 1.3.2023. godine, u 15:40 časova, lice zatražilo medicinsku pomoć te da je u 15:45 sproveden u Opštu bolnicu u Baru;
- da je u polju br. 5 Zapisnika o obezbjeđenju LLS/ZL konstatovano da je lice dana 1.3.2023. godine, u 00:45 časova, sprovedeno u HMP u Baru radi pružanja zdravstvene zaštite;
- da su na osnovu tih pregleda sačinjeni Izvještaji br. protokola 3226 i 3178;
- da je u polju br. 4 Zapisnika o obezbjeđenju LLS/ZL, podnosilac pritužbe potpisom potvrdio da je primio informativni list za zadržano lice u kojem su navedena prava lica;
- da je podnosilac pritužbe u informativnom listu, potpisao da je upoznat sa pravima;
- da je u polju br. 6 konstatovano da je lice smješteno u prostoriju za zadržavanje br. 1, te da mu je ponuđen obrok 6 puta, i to; 1.3.; 1.3. u 15:15 časova; 1.3. u 21:45 časova; 2.3. u 08:10 časova; 2.3. 15:20 časova i 3.3. u 10:40 časova, te da je konstatovano da je svakog puta prihvatio obrok;
- da je dalje u dijelu koji se odnosi na napomene konstatovano da je od strane supruge dobio hranu;
- da je u polju br. 9 Zapisnika konstatovano da je lice sprovedeno kod Sudiji za istragu Osnovnog suda u Baru;
- da je Sudija za istragu Osnovnog suda u Baru, Rješenjem br. Kri.br.45/23 odredila pritvor podnosiocu pritužbe u trajanju od najduže 30 dana;
- da je u polju br. 9 Zapisnika o obezbjeđenju LLS/ZL konstatovano da je lice predato UIKS-u

3.3.2023. godine, u 12:30 časova;

- da su u momentu obilaska prostorija za zadržavanje od strane predstavnika institucije Zaštitnika, ćebad na krevetima bila zategnuta ali da je vidljivo bilo da su ćebad i dušeci bili prljavi;
- da su se na stočiću nalazile tri informativne brošure;
- da česma za vodu nije funkcionisala;
- da nijesu zatečeni smeće i opušci u prostoriji.

IV Relevantno pravo

Domaće pravo

4. Ustav Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", br. 001/07 od 25.10.2007, 038/13 od 02.08.2013) propisuje:

"Jemči se dostojanstvo i sigurnost čovjeka.

Jemči se nepovredivost fizičkog i psihičkog integriteta čovjeka, njegove privatnosti i ličnih prava.

Niko ne smije biti podvrgnut mučenju ili nečovječnom ili ponižavajućem postupanju.

Niko se ne smije držati u ropstvu ili ropskom položaju." (član 28)

"Jemči se poštovanje ljudske ličnosti i dostojanstva u krivičnom ili drugom postupku, u slučaju lišenja ili ograničenja slobode i za vrijeme izvršavanja kazne.

Zabranjeno je i kažnjivo svako nasilje, nečovječno ili ponižavajuće postupanje nad licem koje je lišeno slobode ili mu je sloboda ograničena, kao i iznuđivanje priznanja i izjava." (član 31)

"Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore je samostalan i nezavisan organ koji preduzima mjere za zaštitu ljudskih prava i sloboda.

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda vrši funkciju na osnovu Ustava, zakona i potvrđenih međunarodnih ugovora, pridržavajući se i načela pravde i pravičnosti". (član 81 stav 1 i 2)

"Svako ima pravo na zdravstvenu zaštitu (...)." (član 69 stav 1)

5. Zakon o Zaštitniku ljudskih prava i sloboda ("Službeni list Crne Gore", br. 042/11 od 15.08.2011, 032/14 od 30.07.2014, 021/17 od 31.03.2017) propisuje:

"Zaštitnik/ca samostalno i nezavisno, na načelima pravde i pravičnosti, preduzima mjere za zaštitu ljudskih prava i sloboda, kad su povrijeđena aktom, radnjim ili nepostupanjem državnih organa, organa državne uprave, organa lokalne samouprave i lokalne uprave, javnih službi i drugih nosilaca javnih ovlaštenja, kao i mjere za spriječavanje mučenja i drugih oblika nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja i kažnjavanja i mjere za zaštitu od diskriminacije." (član 2)

"Zaštitnik/ca u vršenju svoje funkcije djeluje na način što: ukazuje, upozorava, kritikuje, predlaže ili preporučuje.

Na zahtjev organa, Zaštitnik/ca može dati mišljenje o zaštiti i unaprjeđenju ljudskih prava i sloboda." (član 20)

„Postupak ispitivanja povrede ljudskih prava i sloboda pokreće se povodom pritužbe ili po sopstvenoj inicijativi.“ (član 28 stav 1)

„Nakon završetka ispitivanja povrede ljudskih prava i sloboda Zaštitnik/ca daje mišljenje o tome da li je, na koji način i u kojoj mjeri došlo do povrede ljudskih prava i sloboda.“ (član 41)

6. Zakon o unutrašnjim poslovima ("Službeni list Crne Gore", br. 044/12 od 09.08.2012, 036/13 od 26.07.2013, 001/15 od 05.01.2015, 087/18 od 31.12.2018) propisuje:

"Policijski poslovi obavljaju se sa ciljem da se obezbijedi jednaka zaštita bezbjednosti, prava i sloboda, primijeni zakon i obezbijedi vladavinu prava." (član 12)

"Policijski službenici postupaju u skladu sa Ustavom, potvrđenim međunarodnim ugovorima, zakonom i drugim propisima.

Policijski službenici dužni su da se pridržavaju standarda policijskog postupanja, a naročito standarda koji proizilaze iz obaveza utvrđenih međunarodnim aktima, a odnose se na dužnost služenja ljudima, poštovanje zakonitosti i suzbijanje nezakonitosti, ostvarivanje ljudskih prava, nediskriminaciju prilikom izvršavanja policijskih zadataka, ograničenost i uzdržanost u upotrebi sredstava prinude, zabranu mučenja i primjene nečovječnih i ponižavajućih postupaka, pružanje pomoći ugroženim i drugim licima kojima je pomoć potrebna, obavezu zaštite tajnih i ličnih podataka, obavezu odbijanja nezakonitih naređenja i suprotstavljanje svakom obliku korupcije i diskriminacije.” (član 20)

“Kontrola i nadzor rada Policije obezbjeđuje se parlamentarnom, građanskom i unutrašnjom kontrolom, kao i od strane Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore kad vrši poslove nacionalnog preventivnog mehanizma za zaštitu lica lišenih slobode od mučenja i drugih oblika surovog, nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja i postupa po pritužbama na rad policijskih službenika.”(član 189)

7. Pravilnik o uslovima koje moraju da ispunjavaju prostorije za zadržavanje lica lišenih slobode ("Službeni list Crne Gore", br. 052/12 od 12.10.2012) propisuje:

“Prostorije namijenjene za zadržavanje lica lišenih slobode (u daljem tekstu: prostorije za zadržavanje) moraju da ispunjavaju neophodne higijensko-tehničke uslove propisane ovim pravilnikom.” (član 1)

“Površina prostorija za zadržavanje jednog lica, bez opreme i sanitarnog dijela, ne može biti manja od 5 m², a ako su prostorije za zadržavanje namijenjene za više lica, njihova površina za svako sljedeće lice mora biti veća za 1m².

Visina prostorija za zadržavanje mora biti najmanje 2,5m.

Izuzetno od st. 1 i 2 ovog člana, prilikom adaptacije postojećih prostorija za zadržavanje dozvoljena su sljedeća odstupanja:

1) površina prostorija za zadržavanje može biti manja za najviše 15%;

2) visina prostorija za zadržavanje može biti manja za najviše 10%.” (član 2)

“Prostorije za zadržavanje moraju imati obezbijeđen sanitarni čvor u istoj prostoriji ili kao poseban dio. Površina sanitarnog čvora ne može biti manja od 1m².

Licima lišenim slobode za vrijeme boravka u prostorijama za zadržavanje mora se omogućiti stalan pristup čistoj vodi.” (član 3)

Član 4

“Prostorije za zadržavanje moraju biti dovoljno osvijetljene tako da omogućavaju nesmetano čitanje, osim u vrijeme predviđeno za spavanje.

Osvjetljenje u prostorijama za zadržavanje može biti prirodno, vještačko ili kombinovano.” (član 4)

“U prostorijama za zadržavanje mora biti omogućen dotok svježeg vazduha. Dotok svježeg vazduha obezbjeđuje se prirodnim provjetranjem ili adekvatnim uređajem za ventilaciju.” (član 5)

“Prostorije za zadržavanje moraju biti opremljene fiksiranim klupama i stolicama i krevetom sa dva pokrivača.

Prostorije za zadržavanje moraju da budu okrečene neutralnim bojama.” (član 7)

8. Kodeks policijske etike ("Službeni list Crne Gore", br. 046/13 od 02.10.2013, 042/16 od 11.07.2016) propisuje:

„Policijski službenik u obavljanju policijskih poslova postupa u skladu sa načelima utvrđenim Ustavom Crne Gore, potvrđenim međunarodnim ugovorom, zakonom i ovim kodeksom.” (član 1)

“U vršenju policijskih poslova i primjeni ovlašćenja policijski službenik dužan je da poštuje dostojanstvo, ugled i čast svakog lica prema kojem primjenjuje ovlašćenja.” (član 4)

“Policijski službenik je dužan da policijske poslove vrši na način da ne umanjí svoj ugled i ugled Policije u cjelini, poštuje dobre običaje i slijedi etička načela u dosljednom sprovođenju zakona.“ (...) (član 7 stav 1)

Međunarodno pravo

9. Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima propisuje:

“Niko neće biti podvrgnut torturi ili drugom surovom, nečovječnom ili ponižavajućem postupku ili kazni.” (član 5).

10. UN Konvencija protiv mučenja i drugih svirepih, nehumanih ili ponižavajućih postupaka ili kazni propisuje:

“Mučenje označava svaki čin kojim se nekom licu namjerno nanose velike patnje, fizičke ili duševne, sa ciljem da se od njega ili nekog trećeg lica dobiju obavještenja ili priznanja, da se kazni za neko djelo koje je ono ili neko treće lice počinilo ili se sumnja da ga je počinilo, da se uplaši ili da se na njega izvrši pritisak ili iz bilo koje druge pobude zasnovane na bilo kakvom obliku diskriminacije, kad takav bol ili takve patnje nanosi službeno lice ili neko drugo lice koje djeluje po službenoj dužnosti ili na osnovu izričitog naloga ili pristanka službenog lica...” (član 1)

“Sve države potpisnice vode računa o tome da nadležne vlasti u najkraćem roku pristupe nepristrasnoj istrazi kad god postoje osnovani razlozi da se vjeruje da je na teritoriji koja potpada pod njihovu nadležnost počinjeno neko djelo mučenja” (član 12).

11. Evropska konvencija o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda propisuje:

“Niko ne može biti podvrgnut mučenju ili nečovječnom ili ponižavajućem postupanju ili kažnjavanju.” (član 3).

“Konvencija jamči svim licima koja tvrde, da su bila podvrgnuta mučenju da se mogu obratiti žalbom vlastima države na čijoj teritoriji se to dogodilo, a dotična država je dužna da im to omogući, kao i da odmah ispita navode žalbe i da ujedno preduzme potrebne mere da se žalilac i eventualni svedoci zaštite od bilo kakvog maltretiranja ili zlostavljanja zbog podnošenja žalbe ili svedočenja.” (član 13). Štaviše, države su obavezne da odmah („u najkraćem roku“), po službenoj dužnosti, pokrenu nepristrasnu istragu kad god postoje osnovi sumnje da je na njihovoj teritoriji izvršen neki akt mučenja (čl 12). Dakle, mora se voditi neodložna i nepristrasna istraga, bilo po žalbi oštećenog bilo po službenoj dužnosti.

12. Evropska konvencija o sprečavanju mučenja i neljudskog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja propisuje²:

„Ustanovljava se Evropski komitet za sprečavanje mučenja i neljudskog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja (u daljem tekstu: Komitet). Komitet putem posjeta osobama lišenim slobode ispituje kako se prema njima postupa sa ciljem da, ukoliko je potrebno, poveća zaštitu tih osoba od mučenja i neljudskog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja.“ (član 1)

13. Standardi Evropskog komitet za sprečavanje mučenja i neljudskog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja (CPT) propisuju:

“Policijski pritvor trebao bi u principu biti relativno kratkog trajanja. Shodno tome, ne može se očekivati da fizički uslovi pritvaranja budu tako dobri unutar policijske ustanove kao na drugim mjestima lišavanja slobode gdje se osobe drže tokom dužeg vremenskog perioda. Međutim, izvjesni osnovni materijalni zahtjevi moraju biti zadovoljeni.

Sve policijske ćelije moraju biti razumne veličine u odnosu na broj osoba koje su obično u njima smještene i moraju biti dovoljno osvijetljene (tj. sa dovoljno svjetlosti da se pod njom može čitati, osim u vrijeme spavanja), te dovoljno provjetrene; po mogućnosti ćelije bi trebale imati prirodno svjetlo. Nadalje, ćelije bi trebale biti opremljene tako da se omogući odmor (npr. fiksiranim stolicama ili

² Izvod iz 2. Općeg izvještaja, objavljeni 1992. godine CPT/Inf(92)3-part1
<https://rm.coe.int/16806cea19>

klupama), a osobama koje preko noći moraju ostati u pritvoru trebalo bi osigurati čiste madrace i posteljinu.

Osobama u pritvoru trebalo bi biti dozvoljeno da zadovoljavaju svoje prirodne potrebe u čistim i pristojnim uslovima, te one moraju imati odgovarajuće pogodnosti za održavanje osobne higijene. Hrana im treba biti davana u prikladno vrijeme, i pri tome treba uključivati bar jedan puni obrok (tj. nešto krepkije od sendviča) svaki dan.³ (paragraph 42)

“Pitanje što su to razumne dimenzije policijske ćelije (ili bilo kojeg drugog tipa smještaja) je teško pitanje. Treba uzeti u obzir mnoge elemente prilikom pravljenja te procjene. Međutim, delegacije CPT su smatrale da postoji potreba za osnovnim smjernicama u toj oblasti. Trenutno se koristi sljedeći kriterijum (koji se više smatra poželjnim, a ne minimalnim standardom) prilikom procjene policijskih ćelija namijenjenih jednoj osobi za boravak duži od nekoliko sati: veličine od 7 metara kvadratnih, sa 2 ili više metara od zida do zida, 2,5 metra između poda i stropa.” (paragraf 43)

14. Novi standardi Evropskog komitet za sprečavanje mučenja i neljudskog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja (CPT) propisuju⁴:

47. Policijski pritvor je (ili bi barem trebao biti) razmjerno kratkog trajanja. Ipak, uslovi pritvora u policijskim ćelijama moraju zadovoljiti određene temeljne uslove.

Sve policijske ćelije trebaju biti čiste i razumne veličine⁵ za broj osoba koje su u njima smještene, i imati odgovarajuće osvjetljenje (tj. dovoljno za čitanje, pri čemu se ne računaju razdoblja spavanja); poželjno je da ćelije imaju prirodno svjetlo. Nadalje, ćelije trebaju biti opremljene sredstvom za odmaranje (npr. fiksiran stolac ili klupa), a osobama koje preko noći moraju ostati u pritvoru treba osigurati čist madrac i čistu posteljinu. Osobe u policijskom pritvoru trebaju imati pristup odgovarajućem sanitarnom čvoru u pristojnom stanju te odgovarajućim sredstvima za pranje. Trebaju imati neometan pristup pitkoj vodi, i potrebno im je davati hranu u primjereno vrijeme, uključujući najmanje jedan puni obrok (tj. nešto krepkije od sendviča) svaki dan. Osobama koje su u policijskom pritvoru 24 sata ili džiže potrebno je, u mjeri u kojoj je to moguće, omogućiti svakodnevnu rekreaciju na svježem vazduhu.

Mnoge prostorije za policijski pritvor koje su posjetile delegacije CPT-a ne ispunjavaju ove minimalne standarde. To je posebno štetno za osobe koje se nakon pritvora pojavljuju pred sudom; osobe se prečesto izvode pred sudiju nakon što su provele jedan ili više dana u nezadovoljavajućim i prljavim ćelijama, gdje im nisu ponuđeni odgovarajući odmor ni hrana, kao ni mogućnost da se operu.

48. Obaveza brige za njih koju policija ima u odnosu na osobe u njenom pritvoru obuhvata odgovornost da se osigura njihova sigurnost i fizički integritet. Iz toga proizlazi da je pravilan nadzor nad objektima za pritvor integralna sastavna obaveza čuvanja koju je preuzela policija. Potrebno je preduzeti odgovarajuće mjere kako bi se osiguralo da su osobe u policijskom pritvoru uvijek u mogućnosti uspostaviti kontakt s pritvorskim osobljem. Delegacije CPT-a u više su navrata otkrile da su policijske ćelije udaljene od kancelarija ili radnih mjesta gdje se uobičajeno nalaze policijski službenici i da nisu opremljene nikakvim sredstvima (npr. sistemom pozivanja) koja pritvorenim osobama omogućuje da privuku pažnju policijskog službenika. U takvim uslovima postoji znatan rizik da se na razne incidente (nasilje među pritvorenicima; pokušaji samoubistva, požari itd.) neće na vrijeme reagovati.

---

³ CPT takođe zagovara da osobama držanim u policijskom pritvoru 24 sata ili duže bude omogućen, u mjeri u kojoj je to moguće, boravak na svježem zraku svakoga dana;

⁴ <https://rm.coe.int/16806cd1d7> Izvod iz 12. Opšteg izvještaja, objavljeni 2002. godine CPT/Inf(2002)15-part

⁵ Vidi veličine policijskih ćelija, vidi i stav 43. 2. Opšteg izvješća (CPT/Inf (92) 3).

V ZAKLJUČNA OCJENA

15. Podnosilac pritužbe se obratio Zaštitniku navodima koji, sublimirano, ukazuju na loše materijalne uslove u prostoriji za zadržavanje u OB Bar u kojoj je podnosilac pritužbe boravio od 28.2.2023. godine od 21:10 časova do 3.3.2023. godine do , da mu je uskraćeno pravo na zdravstvenu zaštitu, te da su postupajući službenici pokušali da prikriju stvarno stanje na način što su neposredno prije ulaska predstavnika Zaštitnika u prostorije za zadržavanje tokom obilaska Odjeljenja bezbjednosti, službenici zategli ćebad, pokupili opuške i na stočić postavili informativne brošure.

16. U odnosu na materijalne uslove:

Tokom redovnog obilaska OB Bar, predstavnici Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore NPM-a, dana 2.3.2023. godine obišli su prostorije za zadržavanje u OB Bar, između ostalih i prostoriju br. 1 koja je trokrevetna prostorija, u kojoj je bilo zadržano jedno lice, ovdje podnosilac pritužbe.

Predstavnici Zaštititnika su se neposredno uvjerali da su ćebad i dušeci bez posteljine, higijenski vrlo zapušteni, da je prostorija takođe higijenski zapuštena, neokrećena i nedovoljno zagrijana, da su se na stočiću nalazile tri informativne brošure, da česma za vodu nije bila u funkciji, pa je pristup tekućoj vodi bio posredan, odnosno na način što je lice imalo mogućnost da putem interfona koji je bio u funkciji ostvari kontakt sa policijskim službenikom u Dežurnoj službi i eventualno zatraži vodu (vidjeti fotografiju br. 2).⁶

17. Zaštitnik podsjeća na novi standard CPT-a u pogledu uslova u prostorijama za zadržavanje, koji između ostalog propisuje da (...)osobama koje preko noći moraju ostati u pritvoru treba osigurati čist dušek i čistu posteljinu, da osobe u policijskom pritvoru trebaju imati pristup odgovarajućem sanitarnom čvoru u pristojnom stanju, odgovarajućim sredstvima za pranje, te da trebaju imati neometan pristup pitkoj vodi (...)

Sa tim u vezi, Zaštitnik ukazuje da nadležni u OB Bar moraju obezbijediti poštovanje standarda kada su higijenski uslovi u pitanju, a koji, u konkretnom slučaju nijesu bili ispunjeni.

Zaštitnik kao Nacionalni mehanizam za prevenciju torture je tokom prethodnih godina, u svojim izvještajima ukazivao upravo da prostorije za zadržavanje u OB Bar nijesu u skladu sa standardima, te da iste treba prilagoditi tim dimenzijama i standardima.⁷

18. Imajući u vidu da je podnosilac pritužbe, u navedenim uslovima proveo ukupno 63 sata i 20 minuta, kako to proizilazi iz Zapisnika o obezbjeđenju LLS/ZL, s tim što je određeni vremenski period proveo u JZU Opšta bolnica u Baru radi pružanja ljekarske pomoći (iz dokumentacije proizilazi da je boravio oko 6 sati ukupno iz dva puta) odnosno kod nadležnog državnog tužioca u Osnovnom državnom tužilaštvu u Baru i sudije za istragu Osnovnog suda u Baru, Zaštitnik nije mogao utvrditi povredu čl. 28 i 31 Ustava Crne Gore, odnosno člana 3 Evropske konvencije. Naime, ovlašćenje države da pribjegne prinudnoj sili, proporcionalnost nasilja i nivo nanijete patnje, kao i područje primjene člana 3 razvijeni su u jurisprudenciji Suda u Strazburu. U opštem smislu, da bi se primijenio član 3, patnja i poniženje nanijeto žrtvi moraju da budu jačeg intenziteta od onoga koji inače izazivaju legitimni oblici postupanja ili kažnjavanja.⁸ Dakle, ponašanje mora dostići minimalni stepen težine da bi došlo do kršenja člana 3.

⁶ Fotografija u izvještaju o obilasku OB Bar, dostupan na:

https://www.ombudsman.co.me/zastitaiprevencija/120.news_report.html.

⁷ https://www.ombudsman.co.me/zastitaiprevencija/60.news_report.html - Izvještaj o obilasku Centra bezbjednosti Bar 2021. godine;

⁸ V., na primjer Kalashnikov protiv Rusije (predstavka br. 47095/99) presuda od 15. jula 2002, stav 95.

Procjena ove minimalne granice je relativna i zavisi od okolnosti svakog pojedinog slučaja.⁹ Faktori koje Sud može uzeti u obzir prilikom utvrđivanja stepena težine mogu obuhvatiti dužinu vremena provedenog u pritvoru¹⁰; pol i godine života podnosioca predstavke¹¹ i mentalno zdravlje žrtve.¹²

U svetlu gornje navedenog, iako se podnosilac pritužbe nalazio u uslovima pritvora koji se mogu smatrati štetnim uticajem na njegovo zdravlje i dostojanstvo, dužina trajanja izloženosti navedenim uslovima ukazuje da nije došlo do minimalnog stepena težine što bi podrazumijevalo ponižavajuće postupanje, koje bi moglo dovesti do kršenja člana 28 i 31 Ustava Crne Gore i člana 3 Evropske konvencije o ljudskim pravima.

19. U odnosu na zdravstvenu zaštitu:

U pogledu navoda koji se odnose na pružanje medicinske pomoći podnosiocu pritužbe, Zaštitnik na osnovu uvida u Zapisnik o obezbjeđenju lica lišenih slobode/zadržanih lica primjećuje da je u dijelu koji se odnosi na konstatovanje pružanja zdravstvene zaštite, navedeno da je lice 1.3.2023. godine, u 15:40 časova zatražilo zdravstvenu zaštitu te da je u 15:45 časova poveden u Opštu bolnicu u Baru. Zatim je dana 1.3.2023. godine u 00:45 časova još jednom poveden u HMP Bar radi ukazivanja ljekarske pomoći.

Daljim uvidom u dostavljenu dokumentaciju od strane OB Bar, konstatuje se da postoji izvještaj ljekara specijaliste br. protokola 3226 od 1.3.2023. godine od 18:17 časova, odnosno izvještaj ljekara specijaliste br. 3178 od 02:35 časova, čime se potvrđuju navodi iz Zapisnika da je podnosilac pritužbe dva puta vođen u JZU Opštu bolnicu Bar radi pružanja zdravstvene zaštite.

20. Imajući u vidu navedeno, Zaštitnik nije mogao zaključiti da je postupanjem službenika OB Bar podnosiocu pritužbe povrijeđeno pravo na zdravstvenu zaštitu kako je to pritužbom predstavljeno.

21. U odnosu na navode o pokušaju prikrivanja stvarnog stanja od strane postupajućih službenika OB Bar:

U odnosu na navode pritužbe da su postupajući službenici pokušali da prikriju stvarno stanje na način što su neposredno prije ulaska predstavnika Zaštitnika u prostorije za zadržavanje tokom obilaska Odjeljenja bezbjednosti, službenici zategli čebad, pokupili opuške i na stočić postavili informativne brošure, Zaštitnik primjećuje da se u dostavljenom izjašnjenju ovi navodi ne opovrgavaju uvjerljivo.

Međutim, uvidom u dostavljenu dokumentaciju Zaštitnik zapaža da je podnosilac pritužbe svojim potpisom potvrdio prijem informativnog lista za LLS/ZL, a koji su se u momentu obilaska nalazili na stočiću u prostoriji za zadržavanje u kojoj je boravio podnosilac pritužbe.

Takođe, predstavnici Zaštitnika su se neposredno uvjerali u materijalne uslove prostorije za zadržavanje, tako da eventualni pokušaj „zatezanja čebadi“ i „kupljenja opušaka“ nije od značaja za konačno zauzimanje ranije iznijetog stava Zaštitnika u vezi sa zatečenim stanjem.

22. Sa izloženog, polazeći od toga da je institucija Zaštitnika ljudskih prava i sloboda u Crnoj Gori ustanovljena u cilju zaštite i unaprijeđenja ljudskih prava i sloboda zajamčenih Ustavom, zakonom, ratifikovanim međunarodnim ugovorima o ljudskim pravima i opšte prihvaćenim pravilima međunarodnog prava i u cilju jačanja vladavine prava, a pridržavajući se i načela pravde i pravičnosti, u

⁹ V., na primjer, Cestaro protiv Italije (predstavka br. 6884/11), presuda od 7. aprila 2015, stav 171.

¹⁰ V., na primjer, Kalashnikov protiv Rusije (predstavka br. 47095), presuda od 15. jula 2002, stav 102.

¹¹ V., na primjer, Aydin protiv Turske (predstavka br. 23178/94), presuda od 25. septembra 1997, stav 84.

¹² V., na primjer, Keenan protiv Ujedinjenog Kraljevstva (predstavka br. 27229/95), presuda od 3. aprila 2001, stav 116.

skladu sa članom 41 stav 2 Zakona o Zaštiti/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore

PREPORUČUJE

Upravi policije – Odjeljenju bezbjednosti Bar:

a) da se u prostoriji za zadržavanje br. 1 stavi u funkciju česma kako bi obezbijeđen neometan pristup vodi za piće u svakom momentu za lica koja borave u toj prostoriji;¹³

b) da se redovno održava higijena prostorija za zadržavanje i mobilijara koji se u njima nalazi.¹⁴

Uprava policije – Odjeljenje bezbjednosti Bar je dužno da u skladu sa članom 41 stav 2 Zakona o Zaštiti/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore, u roku od 30 dana od dana prijema ovog Mišljenja, dostavi Zaštitniku izvještaj o preduzetim mjerama i radnjama radi realizacije datih preporuka.

ZAMJENICA ZAŠTITNIKA
LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA CRNE GORE
Mirjana Radović

Dostaviti:

- podnosiocu pritužbe;
- Upravi policije - direktoru;
- Upravi policije - Regionalnom Centru bezbjednosti Jug – Odjeljenje bezbjednosti Bar;
- a/a.

---

¹³ https://www.ombudsman.co.me/zastitaiprevencija/120.news_report.html preporuka data i u Izvještaju Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture nakon obilaska Odjeljenja bezbjednosti Bar;

¹⁴ Isto.